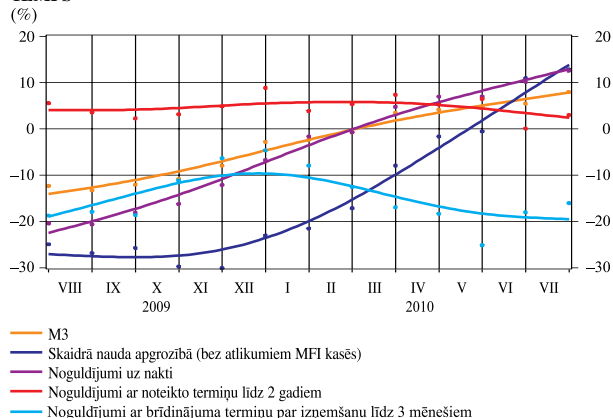

MONETĀRAIS BIĻETENS 2010

7

**PLAŠĀS NAUDAS M3 UN TĀS SASTĀVDAĻU GADA PIEAUGUMA
TEMPS**

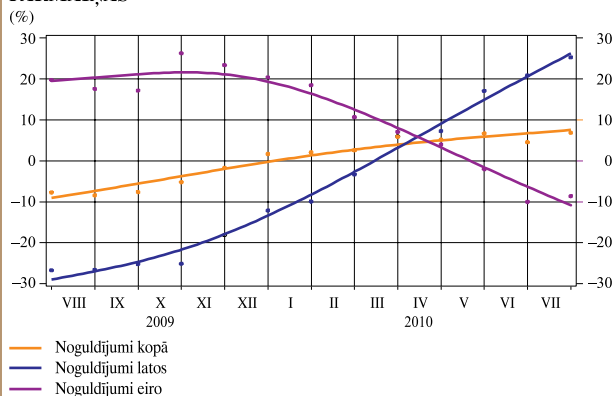
Par tautsaimniecības stabilizēšanos 2. ceturksnī un arī 3. ceturkšņa pirmajā mēnesī liecināja arvien vairāk pazīmju. Konkurētspēju ārējos tirgos turpināja atgūt rūpniecība, augot gan apstrādes rūpniecības produkcijas izlaidei, gan preču eksportam. Apstrādes rūpniecības produkcijas apjoms jūnijā salīdzinājumā ar maiju saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem palielinājās par 0.2%, savukārt gada laikā (neietverot darbadienu skaita ietekmi) – par 13.8%, bet eksporta gada kāpums bija 23.3%. Uzlabojās tautsaimniecības dalībnieku nākotnes vērtējums, pieauga reģistrēto jauno automobiļu skaits un bija vērojamas mazumtirdzniecības stabilizācijas pazīmes. Mazumtirdzniecības apgrozījums (t.sk. automobiļu pārdošana) jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem pieauga par 0.7% un salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 0.5%. Jūlijā ceturto mēnesi pēc kārtas turpināja samazināties reģistrētā bezdarba līmenis, mēneša beigās sasniedzot 15.3% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu par 1.5% pieauga kopējais kravu apgrozījums Latvijas ostās, būtiski palielinājās pa cauruļvadu transportēto naftas produktu apjoms, savukārt pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms turpināja samazināties. Valsts budžeta nodokļu ieņēmumu dinamika kļuva pozitīvāka, nodrošinot būtisku budžeta deficīta sarakumu salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Jau otro ceturksni pēc kārtas fiksēta iekšzemes kopprodukta izaugsme – saskaņā ar Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes ātro novērtējumu tas 2. ceturksnī saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem palielinājās par 0.1%, bet sarakums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 2. ceturksni bija tikai 3.0% (divas reizes mazāks nekā iepriekšējā ceturksnī).

Patēriņa cenu kāpumu (0.2%) jūlijā veicināja dabasgāzes tarifu pieaugums un pārtikas produktu cenu palielināšanās. Savukārt apģērba un apavu cenas kritās sezonālu faktoru dēļ. Tādējādi gada deflācija samazinājās līdz -0.6%, taču lielākās daļas patēriņa grozā ietilpstošo preču un pakalpojumu cenas vēl arvien bija zemākas nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Deflācijas mazināšanos joprojām noteica pasaules energoresursu cenu dinamika un dārzeņu cenu pieaugums nelabvēlīgo laika apstākļu ietekmē. Vājā pieprasījuma dēļ visvairāk kritās pakalpojumu cenas (par 4.8% zemākas nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Jūlijā pēdējo 12 mēnešu vidējā inflācija un Māstrihtas kritērijam izmantotais 12 mēnešu vidējais saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) samazinājums bija attiecīgi -1.6% un -1.8%.

Jūlijā valsts konsolidētajā kopbudžetā bija 12.9 milj. latu deficīts, tādējādi kopš gada sākuma uzkrātais deficīts pieauga līdz 186.5 milj. latu (iepriekšējā gada septiņos mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta deficīts bija 428.9 milj. latu). Jūlijā negatīva bija pašvaldību konsolidētā budžeta un valsts sociālās apdrošināšanas budžeta bilance, savukārt valsts pamatbudžetā bija pārpalikums. Samazinoties nenodokļu ieņēmumiem, bet augot ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu ieplūdei, kopējie budžeta ieņēmumi jūlijā bija par 11.0% mazāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā, savukārt nodokļu ieņēmumi samazinājās tikai par 3.4%, sarūkot gandrīz visu nozīmīgāko nodokļu veidu ieņēmumiem (auga vienīgi iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi). Budžeta izdevumi jūlijā pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda rādītāju par 13.6%, un to galvenokārt noteica zemas bāzes līmenis, jo salīdzinājumā ar jūniju izdevumu apjoms turpināja samazināties. Centrālās valdības un pašvaldību kopējais pārāds jūlijā saruka līdz 4 816.9 milj. latu.

Recesijas perioda beigas Latvijā raksturo gan vairāku tautsaim-

REZIDENTU FINANŠU IESTĀŽU, NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅAS

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2010	
	VI	VII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa atbilstoši darbadienu skaitam izlīdzinātas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	13.3	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.4	0.2
Pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija (%)	-1.4	-1.6
Gada (%)	-1.4	-0.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	-3.6	-3.5
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	176 879	173 301
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	15.6	15.3
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance (milj. latu)	-173.7	-186.5
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	364.5	*
Imports	448.2	*
Bilance	-83.7	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

niecības reālā sektora rādītāju, gan naudas daudzuma apgrozībā kāpums. Pēc neliela sarukuma iepriekšējos divos mēnešos jūlijā naudas rādītājs M3 pieauga par 0.4%, bet M3 gada kāpums sasniedza 8.0%. Līdzekļi joprojām koncentrējās likvidākajā naudas piedāvājuma daļā M1 (pieaugums mēnesī – 0.7%), tās gada kāpuma tempam palielinoties līdz 12.6%.

Naudas daudzumu apgrozībā jūlijā galvenokārt kāpināja vasaras sezonai raksturīgais augstais skaidrās naudas pieprasījums – skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) pieauga par 2.3%. Nedaudz (par 0.2%) palielinājās banku piesaistīto noguldījumu uz nakti atlikums un noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikums. Vienlaikus sarūkot noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu atlikumam, rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu kopējais atlikums jūlijā bija gandrīz tāds pats kā jūnijā. Savukārt noguldījumu atlikums par 6.9% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni.

Jūlijā rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums turpināja samazināties iepriekšējā tempā. Mēnesī tas saruka par 0.9%, lēnāk par vidējo rādītāju samazinoties mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikumam, bet kredītu atlikuma gada krituma temps bija 7.7%. Lai motivētu bankas tām pieejamos resursus novirzīt tautsaimniecības attīstībai, Latvijas Banka ar 24. jūliju samazināja procentu likmi noguldījumu iespējai uz 7 dienām līdz 0.5% un noguldījumu iespējai uz nakti – līdz 0.375%.

Banku sektora ārvalstu finansējums jūlijā nedaudz samazinājās, saistībām pret ārvalstu bankām sarūkot par 67.8 milj. latu (t.sk. aizņēmumiem no MFI – par 129.9 milj. latu) un banku ārzemju pasīviem kopumā – par 66.4 milj. latu. Banku ārzemju aktīviem samazinoties lēnāk, MFI (izņemot Latvijas Banku) tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs turpināja kristies.

Naudas bāze M0 jūlijā palielinājās par 40.8 milj. latu, saglabājoties augstai latu likviditātei un palielinoties gan pieprasījuma noguldījumu atlikumam centrālajā bankā, gan skaidrās naudas pieprasījumam. Tādējādi M0 un tās komponentu gada pārmaiņu temps turpināja uzlaboties – M0 gada pārmaiņu temps jūlijā beigās sasniedza 11.1% (augstākais līmenis kopš 2008. gada marta). Savukārt skaidrās naudas apgrozībā gada pārmaiņu rādītājs sasniedza 2007. gada vasaras tempu (11.6%), un arī pieprasījuma noguldījumu atlikums centrālajā bankā jau par 10.6% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Palielinoša ietekme uz centrālās bankas naudas piedāvājumu bija valdības Latvijas Bankā latos veiktā noguldījuma atlikuma samazinājumam. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi, augot valdības noguldīto ārvalstu valūtas līdzekļu atlikumam, palielinājās par 0.5%, un emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem bija 226.2%.

Starpbanku tirgus procentu likmes joprojām bija zemas – uz nakti izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme jūlijā samazinājās līdz 0.87% (jūnijā – 0.90%), savukārt RIGIBOR kredītiem uz nakti vidēji mēnesī bija 1.02% (jūnijā – 1.09%). Nozīmīgāk saruka 3, 6 un 12 mēnešu RIGIBOR (attieciņi par 61 bāzes punktu, 41 bāzes punktu un 42 bāzes punktiem; līdz 1.38%, 2.31% un 3.88%).

Jūlijā samazinājās mājsaimniecībām un nefinanšu sabiedrībām latos izsniegto kredītu procentu likmes (izņemot kredītus mājokļa iegādei), savukārt ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmes palielinājās, jo EURIBOR kāpums ietekmēja eiro izsniegto kredītu procentu likmes. Latos izsniegto kredītu procentu likmju samazinājumu noteica procentu likmju kritums latu naudas tirgū. Arī latos piesaistīto termiņnoguldījumu procentu likmes atbilstoši RIGIBID sarukumam mazinājās, savukārt ārvalstu valūtās piesaistīto noguldījumu procentu likmes gandrīz nemainījās.

Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu jūlijā saruka attiecīgi par 5.8%, 2.4% un 4.0%.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)	2010	
	VI	VII
MFI¹		
M3	6 147.4 ²	6 173.7
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	98.1	97.5
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	20.6	20.6
M2	6 028.7 ²	6 055.6
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	2 491.5 ²	2 496.4
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	233.7	233.1
M1	3 303.5 ²	3 326.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	733.6	750.8
Noguldījumi uz nakti	2 569.9 ²	2 575.3
Tīrie ārējie aktīvi	-1 720.4	-1 658.0
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	13 007.8	12 893.7
Kredīts valdībai	553.8	543.1
Centrālās valdības noguldījumi	2 199.6	2 046.2
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 237.9 ²	2 197.6
Latvijas Banka		
M0	1 700.4	1 741.2
Skaidrā nauda apgrozībā	838.3	856.4
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	837.8	869.9
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	24.2	14.9
Tīrie ārējie aktīvi	3 920.4	3 939.4
Tīrie iekšējie aktīvi	-2 220.0	-2 198.2
Kredīti	-1 400.8	-1 347.0
MFI	0	0
Valdībai (neto)	-1 400.8	-1 347.0
Pārējie aktīvi (neto)	-819.2	-851.2
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	5 590.93	5 582.63
Zelts	251.75	222.83
Speciālās aizņēmuma tiesības	146.89	141.80
Rezerves pozīcija SVF	0.07	0.06
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5 192.22	5 217.94
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	6 857.47	7 265.74
Zelts	308.78	290.01
Speciālās aizņēmuma tiesības	180.17	184.55
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	6 368.44	6 791.10

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

² Dati precizēti.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI	2010	
	VI	VII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	0.9	0.9
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	7.0	3.5
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	18.1	16.0
t.sk. mājokļa iegādei	8.3	10.1
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	3.5	4.6
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.9	5.4
t.sk. mājokļa iegādei	3.8	4.3
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	1.0	0.7
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.3	0.3
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.6	3.2
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.8
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.8	0.8
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.2	0.2
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.9	2.0
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	0.5	0.5
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5730	0.5400
Ls pret GBP	0.8650	0.8440
Ls pret 100 JPY	0.6460	0.6200
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)	2010	
	VI	VII
MFI rezerves	1 526.4	1 567.7
Nacionālā valūta kasēs	104.7	105.7
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 421.7	1 462.0
Ārzemju aktīvi	4 765.9	4 742.8
Ārvalstu valūta kasēs	74.1	70.0
Prasības pret MFI	2 617.6 ¹	2 579.2
Prasības pret ne-MFI	1 955.7 ¹	1 998.0
Pārējie aktīvi	118.5	95.6
Prasības pret centrālo valdību	489.6	479.9
Prasības pret vietējo valdību	64.2	63.2
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	407.7	410.8
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	6 854.1	6 776.1
Prasības pret mājsaimniecībām	5 952.1	5 914.5
Neklasificētie aktīvi	821.6	806.6
Pamatlīdzekļi	93.9	92.8
Nauda ceļā	15.2	14.5
Pārējie aktīvi	490.0	479.7
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	222.4	219.6
Aktīvi pavisam	20 881.5	20 761.6
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>533.5</i>	<i>414.5</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 352.4	1 389.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	93.6	93.5
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	589.0	613.5
Mājsaimniecību	669.8	682.5
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 239.8 ¹	1 235.8
Valsts nefinanšu sabiedrību	209.4	207.7
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	487.7	485.8
Mājsaimniecību	542.7	542.4
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 720.7	2 685.0
Valsts nefinanšu sabiedrību	44.4	43.5
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	951.0	952.3
Mājsaimniecību	1 725.3	1 689.2
Centrālās valdības noguldījumi	798.8	699.2
Vietējās valdības noguldījumi	185.0	186.7
Ārzemju pasīvi	10 406.6	10 340.2
Saistības pret MFI	6 696.9	6 629.1
Saistības pret ne-MFI	3 590.1	3 588.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	119.6	122.7
Saistības pret Latvijas Banku	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	192.2	191.8
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	98.5	97.9
Kapitāls un rezerves	1 577.9	1 536.9
Rezidentu	313.0 ¹	272.1
Nerezidentu	1 264.9 ¹	1 264.9
Uzkrājumi parādiem un saistībām	1 816.0	1 852.9
Neklasificētie pasīvi	493.6	545.7
Nauda ceļā	102.2	69.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	196.0	181.1
Saistības pret rezidentu MFI	195.3	294.7
Pasīvi pavisam	20 881.5	20 761.6
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>533.5</i>	<i>414.5</i>

¹ Dati precizēti.

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).